

Posudek na bakalářskou práci

Adéla Hanzálková: Reliéf Madony Ochránitelky z olomoucké katedrály v reflexi díla Nicolase Gerhaerta van Leyden

Téma bakalářské práce Adély Hanzálkové se profilovalo postupně, během její intenzivní práce v semináři Od gotiky k renesanci, kde se věnovala gerhaertovskému sochařství ve Vídni a Vídeňském Novém Městě. Její výzkum byl zúročen ve dvou (!) příspěvcích do kolektivní monografii semináře (St. Stephen. Vienna-Prague. Artistic transfer in 13th-16th centuries), která je v současné době v tisku. Jejich zobecnění a nové metodologické uchopení je i součástí této bakalářské práce (kapitola č. 3 - Tzv. vídeňská gerhaertovská škola). Reflexe díla Nicolase Gerhaerta z Leydenu na Moravě se tak ukázala jako logické pokračování přecházejícího výzkumu, a to přesto, že jde o téma velmi komplikované a badatelsky extrémně náročné.

Bakalářská práce tak představuje kamenný reliéf Madony Ochránitelky z olomouckého dómu, který je autorkou studován všemi dostupnými metodami. Zapojen je jeho podrobný popis, formální a komparativní analýza, ikonografická analýza, otázky jeho funkce i kulturně historický kontext prostředí Olomouce závěru 15. století. Důkladná pozornost je věnována uměleckohistorickým souvislostem v Olomouci (analýza a srovnání sochařské výzdoby kaple sv. Jeronýma na radnici) a též stylovému východisku sochaře(ů) v prostředí pogerhaertovské Vídně a Vídeňského Nového Města. Postupné rozkrývání jednotlivých aspektů díla pak (od formální po ikonologickou interpretaci) autorce umožňuje samostatně přistoupit k jeho hodnocení a ukotvení nejen v rámci olomouckého humanistického prostředí a výtvarné produkce závěru 15. století, ale i ve vídeňském, potažmo podunajském kontextu. Kapitola o (po)gerhaertovské škole předkládá autorčin autentický vstup do problematiky císařských náhrobků a především pohled na vazbu mladších součástí Friedrichova náhrobku k olomouckému reliéfu. Zde je hodný ocenění též originální přístup k řešení obecnější problematiky Gerhaertova následovnictví v prostředí ovlivněném jeho stylem a morfologií.

Adéla Hanzálková je náruživou a poctivou badatelkou, která se v uvedené problematice pohybuje jako zkušená, nikoliv jako začínající badatelka. Její názory jsou logicky vystavěné, zdařile se vyrovnává s dosavadní literaturou; čím komplikovanější je dosavadní diskuze o detailních otázkách gerhaertovského sochařství, tím pro Adélu lépe. Je také badatelkou reflexivní, což urychluje její badatelský růst a zrání jejích názorů. To je znát ze způsobu argumentace v bohatém poznámkovém aparátu, kde reaguje na celou řadu názorů a polemik. V celku tak její bakalářská práce převyšuje požadavky kladené na tento typ absolventských prací a bylo by možné ji hodnotit i jako práci diplomní.

Bakalářskou práci Adély Hanzálkové vřele doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení

„v ý b o r n ě“.

Náměty pro diskuzi:

Jaký je vztah Madony Ochránitelky se sochami sv. Petra a Pavla, které literatura dříve s reliéfem spojovala a kam byly určeny?

Nestálo by za pokus důkladněji se věnovat činnosti kamenosochařské hutě při kostele sv. Mořice v Olomouci, do jejíž blízkosti by mohl ukazovat i možný konceptor či objednavatel reliéfu? A v této souvislosti důkladněji, i když hypoteticky, probrat důvody a koncept celé sestavy postav pod pláštěm Madony ochránitelky, když jde o konkretizovaný výběr osobností „ne jednoho času“? Nesouvisí s tím i částečný (stylový) historismus, kombinovaný s progresivními motivy, který sledujeme nejen v Olomouci, ale i ve Vídni, např. v konceptu dotvoření náhrobku Friedricha III., jakožto vědomé budování rodové memorie, a který je specifickým výrazovo-významovým modem vídeňského sochařství v 90. letech 15. století? (O takový výklad se pokouší v kontextu počátku tzv. Podunajské školy ve Vídni Edgar Bierende, *Lucas Cranach d. Ä. und der deutsche Humanismus. Tafelmalerei im Kontext von Rhetorik, Chroniken und Fürstenspiegeln*, München – Berlin 2002 a M. Nespěšná-Hamsíková – Michaela Ottová, Lucas Cranach a „podunajská škola“, 2019).

V Dolní Lukavici 1. 9. 2024

Prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D., vedoucí práce